

УДК 343.352

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ;
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Кипич Інґа Валеріївна

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри приватного та публічного права
Київський національний університет технологій та дизайну

Kurych Inha

Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor of the Department of Private and Public Law
Kyiv National University of Technologies and Design
ORCID: 0000-0003-3678-4794

Музика Марія Петрівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії права та кримінально-процесуальної діяльності
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

Muzyka Mariia

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Theory of Law and Criminal Procedure Activity
National Academy of the State Border Service of Ukraine
named after Bohdan Khmelnytsky
ORCID: 0000-0002-4933-7101

DOI: 10.25313/2520-2308-2024-6-9962

РОЛЬ АДВОКАТА У СПРАВАХ ПРО КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

THE ROLE OF A LAWYER IN THE CASES OF CORRUPTION OFFENSES

Анотація. Вступ. У сучасному світі корупція залишається однією з найгостріших проблем, що впливають на правосуддя та довіру до державних інститутів. Адвокатура, як важлива складова правової системи, відіграє ключову роль у протидії цьому явищу, забезпечуючи захист основних прав та свобод громадян. Роль адвокатів у справах про корупційні правопорушення особливо важлива, оскільки вони не тільки захищають інтереси своїх клієнтів, але й сприяють забезпеченню прозорості та справедливості судових процесів.

Адвокати як учасники правових відносин мають ряд професійних гарантій, які є запорукою незалежності та ефективності їхньої діяльності. Антикорупційні гарантії адвокатської діяльності являють собою систему заходів, які спрямовані на забезпечення прозорості, незалежності та чесності в професійній діяльності адвокатів. Основна їх мета – запобігання впливу корупції та інших неправомірних дій на вирішення правових питань. Це включає забезпечення незалежності від зовнішніх впливів, що можуть спотворювати неупередженість та об'єктивність їхніх рішень.

Мета: Мета цієї статті полягає у виявленні впливу адвокатської діяльності на захист прав клієнтів у справах про корупційні правопорушення, а також на процеси виявлення та протидії корупції, зокрема нас цікавитиме як адвокати можуть сприяти прозорості судових розглядів і зміцненню верховенства права.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове регулювання адвокатської діяльності; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, присвячених антикорупційній та адвокатській діяльності.

В процесі здійснення дослідження було використано герменевтичний метод або метод тлумачення юридичних норм з метою правильного з'ясування і роз'яснення їх суті, а також формально-логічні процедури (сходження від абстрактного до конкретного і навпаки).

Результати. Завдяки антикорупційним гарантіям адвокатура зміцнює довіру громадськості до правової системи, сприяючи формуванню правової держави, де кожен громадянин може розраховувати на захист його прав та свобод

у справедливому й безсторонньому судочинстві. Висновки цієї статті підкреслюють необхідність подальшого дослідження ролі адвокатури в антикорупційних процесах, а також потребу в розробці нових методів зміцнення правових механізмів захисту прав громадян.

Важливість адвокатської роботи в справах про корупційні правопорушення полягає не лише в захисті індивідуальних прав клієнтів, але й у впливі на загальний правовий клімат в країні. Саме через це адвокати часто опиняються на передньому краї боротьби з корупцією, використовуючи свої знання та навички для виявлення та протидії корупційним схемам на всіх рівнях влади. Пропоноване дослідження підкреслює важливість професійної відповідальності адвокатів та їх зобов'язання працювати відповідно до високих етичних стандартів, що є основою для протидії корупції в сучасних умовах.

Перспективи. Корупція становить собою виклик не тільки для верховенства права і заснованому на цій засаді правопорядку, але для адвокатури загалом, позаяк за відсутності ефективних гарантій запобігання та протидії корупції може спричинити поширення останньої в середовищі адвокатів. Відтак ми повинні пильно слідкувати за розвитком найкращих практик протидії корупції у світі, у світлі чого будемо вітати дослідження зіставного характеру, що дасть змогу посилити вплив антикорупційної реформи в Україні.

Ключові слова: адвокатура, корупція, антикорупційні гарантії, правосуддя, професійна етика, правова держава.

Summary. Introduction. In the contemporary world, corruption remains one of the most acute issues affecting justice and trust in state institutions. The legal profession, as an essential component of the legal system, plays a pivotal role in combating this phenomenon, ensuring the protection of the fundamental rights and freedoms of citizens. The role of lawyers in cases of corruption offenses is particularly important as they not only protect their clients' interests but also contribute to ensuring transparency and fairness in judicial processes.

Lawyers as participants in legal relationships possess a series of professional guarantees that ensure their independence and effectiveness. Anti-corruption guarantees of legal activity represent a system of measures aimed at ensuring transparency, independence, and integrity in the professional activities of lawyers. The main goal of these guarantees is to prevent the influence of corruption and other improper actions on the resolution of legal issues. This includes ensuring independence from external influences that could distort impartiality and objectivity in their decisions.

Purpose. The purpose of this article is to identify the impact of legal activity on the protection of clients' rights in cases of corruption offenses, as well as on the processes of detecting and countering corruption, particularly how lawyers can contribute to the transparency of judicial proceedings and the strengthening of the rule of law.

Materials and Methods. The research materials include: 1) normative legal regulation of legal activity; 2) works of domestic and foreign authors dedicated to anti-corruption and legal activity. The study employed the hermeneutic method or the method of interpreting legal norms to accurately clarify and explain their essence, as well as formal-logical procedures (ascending from the abstract to the concrete and vice versa).

Results. Thanks to anti-corruption guarantees, the legal profession strengthens public trust in the legal system, promoting the formation of a rule-of-law state where every citizen can expect their rights and freedoms to be protected in a fair and unbiased judiciary. The conclusions of this article emphasize the need for further research into the role of the legal profession in anti-corruption processes and the need to develop new methods to strengthen legal mechanisms for protecting citizens' rights.

The importance of legal work in cases of corruption offenses lies not only in protecting individual rights of clients but also in influencing the overall legal climate in the country. For this reason, lawyers often find themselves at the forefront of the fight against corruption, using their knowledge and skills to detect and counteract corruption schemes at all levels of power. The proposed study underscores the importance of professional responsibility for lawyers and their obligation to work according to high ethical standards, which are fundamental to countering corruption in modern conditions.

Discussion. Corruption poses a challenge not only to the rule of law and the legal order based on this principle but also to the legal profession as a whole, as the absence of effective guarantees for preventing and countering corruption can lead to its spread among lawyers. Therefore, we must closely monitor the development of best practices for countering corruption worldwide, welcoming comparative research that can enhance the impact of anti-corruption reform in Ukraine.

Key words: legal profession, corruption, anti-corruption guarantees, justice, professional ethics, rule of law.

Вступ. Корупція — явище, що переплетене з багатьма сферами громадського життя та завдає значної шкоди економічному та соціальному розвитку, підриває довіру до державних інститутів та знецінює правову систему. У правовій державі боротьба з цим негативним явищем виходить на перший план, особливо в контексті зміцнення законності та справедливості. У національному законодавстві України корупційні правопорушення визначаються як умисні дії, що мають на меті отримання неправомірної

вигоди для себе або третіх осіб, що можуть включати хабарництво, зловживання владою, а також незаконне втручання в діяльність посадових осіб.

Адвокати, які беруть участь у справах про корупційні правопорушення, відіграють ключову роль у забезпеченні балансу інтересів суспільства та захисту прав осіб, які зазнали обвинувачень. Надаючи професійні послуги, адвокати сприяють підтриманню правопорядку, утвердженню принципів верховенства права та презумпції невинуватості. Їхня

робота полягає не тільки у захисті клієнтів, але й у формуванні належного правозастосування, вони забезпечують, щоб судова влада діяла чесно та без упередженості, а закон застосовувався однаково до всіх, без виключень.

Роль адвоката в таких справах надзвичайно складна та багатогранна, вимагає глибоких знань у сфері кримінального та високого рівня професійної етики. Зі свого боку, антикорупційна діяльність ставить перед юридичною спільнотою низку викликів, які потребують осмислення та розробки ефективних стратегій захисту, адаптованих до особливостей справ про корупційні правопорушення.

У пропонованому нижче матеріалі ми розглянемо відображення принципу запобігання корупції в правилах адвокатської етики та правовому регулюванні адвокатської діяльності згідно із профільним законом, після чого торкнемось питання про те, які основні функції виконує адвокат у справах про корупційні правопорушення, а також проаналізуємо правове забезпечення таких функцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У світлі того, що інститут адвокатури є наріжним каменем національного правопорядку, не випадаеться дивуватись значній увазі до діяльності адвоката з боку юридичної спільноти. Так, А. Баран у своїй праці розкриває значення адвокатури в боротьбі з корупцією, розглядаючи історичний контекст і сучасні виклики [1, с. 104–107]. Продовжує цей сюжет праця О. Заяця, котрий, зі свого боку, досліджує професійну адвокатську діяльність через призму інтенціонального аналізу, зосереджуючись на філософсько-правових аспектах, що формують професійну ідентичність адвокатів [3, с. 540]. Далі, П. Корнієнко аналізує правозахисну діяльність адвокатури, відображаючи її роль у захисті прав громадян [4, с. 128–131]. У цьому ж ключі Л. Нестерчук звертає увагу на те, як правозахисна діяльність адвокатури еволюціонує на тлі переходу до цифрової епохи, що, так чи інакше, вносить зміни в стандартні підходи до правозахисту [5, с. 156–161]. Л. Остапенко доповнює схарактеризовані вище сюжети через порівняльний аналіз принципів адвокатської діяльності в країнах Європейського Союзу [6, с. 125–130]. Означена праця становить, як видається, особливий інтерес, позаяк європейські стандарти адвокатської діяльності можуть та повинні бути адаптовані в Україні.

Продовжуючи огляд, варто згадати працю І. Федорончук, котра розглядає виклики, з якими стикається адвокатура в умовах корупції у правоохоронній і судовій сферах, пропонуючи стратегії протидії та правове регулювання [8, с. 133–136]. В продовження цієї теми, Ю. Юркевич проводить детальний аналіз правових засад функціонування адвокатських об'єднань в Україні, підкреслюючи структурні зміни і новітні підходи в організації адвокатської діяльності [9, с. 80–84]. У статті А. Гусейнлі розглядається правовий статус адвоката як учасника адміністративного

судочинства [12, с. 68–75], що гармонійно доповнюється ідеями О. Борщевського [13, с. 235–240]. Звертає на себе також увагу дослідження Л. Остафійчук стосовно питання конфіденційності в адвокатській практиці [14, с. 246–252] та робота О. Заяця, де обговорюються фундаментальні принципи адвокатури [15]. Ці дослідження й міркування теоретичного та практичного характеру, що були в них викладені, становлять фундамент для пропонованого нижче матеріалу.

Мета. Мета цієї статті полягає у виявленні впливу адвокатської діяльності на захист прав клієнтів у справах про корупційні правопорушення, а також на процеси виявлення та протидії корупції, зокрема нас цікавитиме як адвокати можуть сприяти прозорості судових розглядів і зміцненню верховенства права.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правове регулювання адвокатської діяльності; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, присвячених антикорупційній та адвокатській діяльності.

В процесі здійснення дослідження було використано герменевтичний метод або метод тлумачення юридичних норм з метою правильного з'ясування і роз'яснення їх суті, а також формально-логічні процедури (сходження від абстрактного до конкретного і навпаки). Виклад основного матеріалу. Аналізуючи роль адвоката у справах про корупційні правопорушення, слід насамперед схарактеризувати антикорупційні гарантії адвокатської діяльності.

Виклад основного матеріалу. Антикорупційні гарантії адвокатської діяльності являють собою систему заходів, які спрямовані на забезпечення прозорості, незалежності та чесності в професійній діяльності адвокатів. Основна їх мета — запобігання впливу корупції та інших неправомірних дій на вирішення правових питань. Важливим аспектом є незалежність адвоката, яка передбачає можливість діяти вільно від будь-яких зовнішніх впливів, що можуть спотворити справедливе та об'єктивне вирішення справ. Чітке регулювання фінансових відносин між клієнтами та адвокатами також є важливим, адже прозорість умов оплати та винагород допомагає уникнути можливостей для корупції. Дотримання конфіденційності та професійної таємниці забезпечує захист інформації від неправомірного використання. Крім того, адвокати зобов'язані діяти в рамках закону, що сприяє зміцненню правової системи та зниженню корупційних ризиків. Ці гарантії в комплексі формують надійну основу для ефективної та чесною юридичної практики.

Ці гарантії носять етико-правовий характер, а їх недотримання тягне за собою настання юридичної відповідальності згідно із законодавством України.

Правовою основою таких гарантій слугують вже згадані Правила адвокатської етики, затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів України 9 червня 2017 року (далі — Правила) [10].

Згідно зі статтею 6 Правил, особливості цілей та завдань адвокатської діяльності вимагають забезпечення високого рівня незалежності адвокатів у виконанні їхніх професійних обов'язків та здійснення прав. Це включає їхню свободу від будь-якого зовнішнього впливу, чи то з боку державних органів, політичних структур або колег по професії, а також від особистих інтересів, що можуть перешкоджати об'єктивному наданню правових послуг, захисту чи представництва клієнтів.

Адвокати мають проявляти рішучість і принциповість, протистоячи будь-яким спробам порушення їхньої незалежності, захищаючи свої професійні права і забезпечуючи дотримання адвокатських гарантій в інтересах своїх клієнтів.

Згідно зі статтею 7 Правил, використовуючи свої знання та майстерність, адвокати повинні забезпечувати належне представництво і захист прав та законних інтересів клієнтів, діючи відповідно до українського законодавства та сприяючи розвитку принципів правової держави. При цьому адвокат не може радити клієнту дії, спрямовані на сприяння правопорушенням, зокрема корупційним, або сприяти таким діям, незалежно від того, чи залучена до них третя сторона.

У своїй професійній діяльності адвокат має уникати застосування методів, що суперечать законодавству чи професійним стандартам. Одним з таких стандартів є запобігання конфлікту інтересів. Конфлікт інтересів виникає, коли особисті інтереси адвоката суперечать його обов'язкам перед клієнтом, що може вплинути на його об'єктивність та неупередженість під час виконання професійних завдань. Саме тому згідно зі статтею 9 Правил без письмової згоди клієнтів, між якими виникає конфлікт інтересів, адвокат не має права представляти або захищати одночасно двох або більше клієнтів з протилежними інтересами. При цьому, якщо у процесі надання професійної допомоги адвокат отримує інформацію, що ставить під загрозу інтереси іншого клієнта, він зобов'язаний отримати згоду від обох сторін перед продовженням своєї діяльності. У разі виникнення конфлікту інтересів без письмової згоди клієнта, адвокат повинен припинити свою участь у справі, забезпечуючи дотримання професійних стандартів і законодавства.

У світлі викладеного матеріалу можна навести декілька узагальнень. Принцип запобігання корупції є інтегральним для всієї системи правил адвокатської етики та проявляється в низці обов'язків адвокатів, гарантуючи, з одного боку, утвердження засад справедливості і доброчесності всередині інституту адвокатури, та гарантуючи, що національний правопорядок буде розвиватись саме в руслі конституційних цінностей, таких як демократизм, верховенство права й повага до прав людини.

Аналізуючи Закон України про адвокатуру [2] (далі — Закон), можна виявити низку положень, що сприяють запобіганню корупції в діяльності ад-

вокатів, відповідно до принципів, які встановлені законом. Закон акцентує увагу на важливості незалежності адвокатури, виражаючи це через забезпечення автономії адвокатського самоврядування та обмеження впливу ззовні. Це створює умови для чесного виконання професійних обов'язків без зовнішнього тиску чи спокуси до корупції.

Закон містить низку статей, які відіграють ключову роль у формуванні системи антикорупційних гарантій в адвокатській діяльності. Наприклад, стаття 17 цього закону визначає основні принципи адвокатської діяльності, куди входить, зокрема, висока вимога до чесності, прозорості дій та відсутності конфлікту інтересів. Цей принцип важливий не тільки для підтримання довіри клієнтів, але і для забезпечення загальної справедливості, а також запобігання корупційним діям у правосудді.

Далі, стаття 24 закону забезпечує, що адвокати не можуть бути членами політичних партій або займати певні політичні посади, що є важливою гарантією їх незалежності від політичного впливу та допомагає уникати можливості корупції, пов'язаної з політичними зв'язками. Таке обмеження сприяє суворому дотриманню професійної етики та зниженню ризиків конфлікту інтересів, що може виникати в результаті політичної діяльності.

Також стаття 42 цього закону зосереджує увагу на обмеженнях щодо комерційної діяльності адвокатів, забороняючи їм брати участь у будь-яких комерційних підприємствах, окрім тих, які безпосередньо пов'язані з наданням юридичних послуг. Це має на меті запобігти використанню професійного становища адвоката для особистого збагачення через комерційні вентури, що можуть призвести до корупції та підриву довіри до адвокатури. Обмеження комерційної діяльності сприяє чесності і прозорості в роботі адвокатів, забезпечуючи, що їх основною та єдиною діяльністю залишається надання кваліфікованих юридичних послуг.

Ці положення Закону про адвокатуру формують міцний фундамент для антикорупційних заходів у рамках адвокатської діяльності, спрямовуючи адвокатів на слідування високим стандартам професійної етики та правової чесності. Вони допомагають гарантувати, що адвокатська діяльність в Україні залишається вільною від корупційних впливів, що є ключовим для забезпечення довіри громадськості та ефективності правосуддя.

Стаття 45 Закону розширює антикорупційний контекст, вводячи строгі правила щодо ведення обліку та звітності адвокатських діяльностей. Вона зобов'язує адвокатів вести детальний облік усіх своїх фінансових та ділових операцій, забезпечуючи прозорість та можливість для незалежного аудиту. Це знижує потенціал для фінансових зловживань і корупції, оскільки кожна транзакція має бути чітко задокументована і доступна для перевірки. Прозорість фінансової діяльності є критично важливою

для запобігання випадкам відмивання грошей або інших корупційних схем, в які можуть бути залучені адвокати.

Крім того, стаття 60 встановлює обов'язки адвокатів щодо професійної відповідальності, включаючи вимоги до постійного навчання і розвитку в професійній сфері. Підвищення кваліфікації сприяє не тільки підвищенню рівня правової допомоги, але і створює додатковий бар'єр до корупційних практик, зміцнюючи професійні та етичні стандарти в адвокатурі. Обов'язок постійного професійного розвитку виступає як засіб запобігання застою та забезпечення актуальності знань адвокатів у динамічному правовому полі.

Ці статті відображають глибоке розуміння необхідності антикорупційних механізмів у правовій системі та надають конкретні інструменти для їх реалізації в адвокатській практиці. Вони формують систему внутрішнього контролю, яка сприяє підвищенню прозорості та відповідальності в професійній діяльності, забезпечуючи тим самим високий рівень довіри до адвокатури та її важливу роль в правовій державі.

Закон встановлює комплексні антикорупційні гарантії, які тісно переплітаються з основними принципами адвокатської діяльності, сприяючи тим самим прозорості, незалежності, і чесності в юридичній практиці. Незалежність адвокатури забезпечується через обмеження зовнішнього впливу, включаючи політичні або комерційні втручання, що важливо для об'єктивності та неупередженості правової допомоги. Чіткі правила щодо обліку та фінансових операцій сприяють зниженню потенціалу для фінансових зловживань, водночас підвищуючи загальну відповідальність у професії.

Крім того, закон вимагає від адвокатів постійного професійного розвитку, що не тільки покращує якість надання правових послуг, але й унеможливорює використання застарілих чи неправомірних практик. Все це в сукупності формує міцну основу для запобігання корупції та підтримки високих стандартів діяльності адвокатів.

Така інтегрована система антикорупційних заходів співвідноситься з загальними засадами адвокатської діяльності, такими як захист прав та свобод клієнтів, суворе дотримання законодавства, а також зобов'язання до справедливості і чесності. Вони визначають адвокатуру не лише як професію, але і як невід'ємну складову справедливої судової системи.

В контексті обраної нами теми дослідження критично важливо дослідити Кримінальний процесуальний кодекс України (далі — КПК) [11]. Аналіз положень останнього дає підстави стверджувати, що у справах про корупційні правопорушення адвокат відіграє критичну роль, захищаючи права і законні інтереси своїх клієнтів, забезпечуючи справедливість процесу та відстоюючи принципи верховенства права. Згідно з КПК, адвокати мають право знайомитися з матеріалами справи, брати участь

у допитах та інших слідчих діях, що є основою для ефективного захисту (ст. 41, ст. 42 КПК).

Адвокати, що працюють над корупційними справами, повинні не тільки забезпечити захист прав своїх клієнтів, але й виявляти процесуальні порушення, які можуть статися під час досудового розслідування або судового розгляду. Це включає контроль за дотриманням законів і процедур, що діють у кримінальному процесі, і подання відповідних клопотань та апеляцій при виявленні порушень (ст. 303, ст. 308 КПК).

Ключовим аспектом є також здатність адвоката доводити невинуватість клієнта або мінімізувати його відповідальність, користуючись всіма наявними юридичними інструментами. В роботі з корупційними справами адвокат має вміло використовувати юридичні знання для аналізу доказів, формування правової позиції та представлення інтересів клієнта у найкращому світлі, відповідно до принципів чесної конкуренції та юридичної чистоти (ст. 44, ст. 45 КПК).

Роль адвоката в справах про корупційні правопорушення також включає здійснення правового просвітництва серед клієнтів, допомогу в зрозумінні їх прав та обов'язків, і навчання їх правильному реагуванню на обвинувачення, що може значно вплинути на результат справи. Адвокатська діяльність у таких справах сприяє не тільки захисту конкретних осіб, але й зміцненню правової системи в цілому, підвищуючи рівень законності та довіри до судової системи.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Роль адвоката в справах про корупційні правопорушення полягає в наданні правової допомоги з метою забезпечення справедливості та захисту прав людини. Через адвокатське втручання реалізуються процесуальні права та інтереси обвинуваченого, зокрема право на захист як фундаментальний принцип демократичного суспільства.

Адвокат виступає не тільки як захисник свого клієнта, але і як ключовий учасник в боротьбі проти корупції, допомагаючи виявляти правові недоліки та неправомірні дії під час розслідування. Ця роль особливо важлива, коли мова йде про забезпечення прозорості судового процесу та відстеження дотримання процесуальних норм.

З іншого боку, адвокат сприяє використанню всіх законних механізмів для захисту прав свого клієнта, забезпечуючи, щоб обвинувачення було доведено за всіма правилами кримінально-процесуального права, і що жодна особа не була засуджена без належних та достатніх доказів вини. Таке забезпечення дотримання правил є запорукою того, що судова система працює справедливо та ефективно, відповідаючи викликам, які ставить перед нею корупція.

Таким чином, адвокати виконують подвійну роль: захищають індивідуальні права своїх клієнтів та сприяють загальній боротьбі з корупцією, зміцнюючи правову державу та сприяючи розвитку законності та правопорядку.

Література

1. Баран А. С. Роль адвокатури у запобіганні корупції. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.); НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. С. 104–107.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 15.05.2024).
3. Заяць О. С. Іntenціональний аналіз професійної адвокатської діяльності: філософсько-правовий дискурс: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.12. Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький, 2022. 540 с.
4. Корнієнко П. С. Правозахисна діяльність адвокатури в Україні. *Зб. матер. XIX Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Луцьк, 22–23 жовтня 2022 р.). Луцьк, 2022. С. 128–131.
5. Нестерчук Л. П. Еволюція спеціалізацій адвоката: виклики цифрової епохи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Юридичні науки.* 2023. № 11. С. 156–161.
6. Остапенко Л. Основоволожні принципи адвокатської діяльності в країнах Європейського Союзу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2022. Т. 9, № 4. С. 125–130.
7. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17/conv#Text> (дата звернення: 15.05.2024).
8. Федорончук І. Діяльність адвоката в умовах корупції у правоохоронній і судовій сферах. *Протидія корупції: правове регулювання і практичний досвід: зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 3 грудня 2021 року). Харків, 2021. С. 133–136.
9. Юркевич Ю. Правові засади функціонування адвокатських об'єднань в Україні. *Підприємництво, господарство і право.* 2016. № 12. С. 80–84.
10. Правила адвокатської етики, затверджені рішенням Конференції адвокатів України від 9 червня 2017 р. № 1891. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> (дата звернення: 15.05.2024).
11. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 15.05.2024).
12. Гусейнлі А. М. Поняття правового статусу адвоката як учасника адміністративного судочинства. *Наука і правоохорона.* 2021. № 3. С. 68–75.
13. Борщевський О. А. Окремі теоретико-правові аспекти податкового контролю адвоката в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2023. Вип. 80(2). С. 235–240.
14. Остафійчук Л. А. Конфіденційність адвокатської діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2023. Вип. 80(2). С. 246–252.
15. Заяць О. С. Обґрунтування основоположних принципів адвоката — справедливості та відповідальності. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2021. Вип. 2. С. 9–14.

References

1. Baran, A. S. (2022). Rol' advokatury u zapobihanni koruptsii. *Advokatura: mynule, suchasnist' ta maibutnie: materialy XII Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (m. Odesa, 11 lystopada 2022 r.) / redkol.: N. M. Bakaiianova (hol.); NU "Odes'ka iurydychna akademiia". Odesa: Feniks, 104–107 [in Ukrainian].
2. Pro advokaturu ta advokats'ku diial'nist': Zakon Ukrainy vid 05 lypnia 2012 r. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> [in Ukrainian].
3. Zaiats, O. S. (2022). Intentsiional'nyi analiz profesiinoi advokats'koi diial'nosti: filosofs'ko-pravovyi dyskurs: dys... d-ra yuryd. nauk: 12.00.12. Khmel'nyts'kyi universytet upravlinnia ta prava imeni Leonida Yuz'kova. Khmel'nytskyi [in Ukrainian].
4. Korniienko, P. S. (2022). Pravozakhysna diial'nist' advokatury v Ukraini. *Zb. mater. XIX Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (pp. 128–131). [in Ukrainian].
5. Nesterchuk, L. P. (2023). Evoliutsiia spetsializatsii advokata: vyklyky tsyfrovoyi epokhy. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Serii: Yurydychni nauky, 11,* 156–161 [in Ukrainian].
6. Ostapenko L. (2022). Osnovopolozhni pryntsypy advokats'koi diial'nosti v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu. *Visnyk Natsional'noho universytetu "Lvivs'ka politekhnika". Serii: Yurydychni nauky, 9, 4,* 125–130 [in Ukrainian].
7. Pravyla advokats'koi etyky, zatverdzeni Zvitno-vybornym z'izdom advokativ Ukrainy 09.06.2017 (iz zminamy ta dopovnenniamy). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17/conv#Text> [in Ukrainian].
8. Fedoronchuk, I. (2021). Diial'nist' advokata v umovakh koruptsii u pravookhoronniy i sudoviy sferakh. *Protidiia koruptsii: pravove rehuliuвання i praktychnyi dosvid: Zb. mater. XIX Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* (pp. 133–136). Kharkiv [in Ukrainian].
9. Iurkevych, Iu. (2016). Pravovi zasady funktsionuvannia advokats'kykh ob'iednan' v Ukraini. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo, 12,* 80–84 [in Ukrainian].
10. Pravyla advokats'koi etyky, zatverdzeni rishenniam Konferentsii advokativ Ukrainy vid 9 chervnia 2017 r. № 1891. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> [in Ukrainian].

11. Kryminal'nyi protsesual'nyi kodeks Ukrainy vid 13 kvitnia 2012 r. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].
12. Huseinli, A. M. (2021). Ponyattya pravovoho statusu advokata yak uchasnyka administratyvnoho sudochynstva. *Nauka i pravookhorona*, 3, 68–75 [in Ukrainian].
13. Borshchevskiy, O. A. (2023). Okremi teoretyko-pravovi aspekty podatkovoho kontroliu advokata v Ukraini. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 80(2), 235–240 [in Ukrainian].
14. Ostafiichuk, L. A. (2023). Konfidentsiynist advokatskoi diialnosti. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, 80(2), 246–252 [in Ukrainian].
15. Zaiats, O. S. (2021). Obgruntuvannya osnovopolozhnykh pryntsypiv advokata — spravedlyvosti ta vidpovidalnosti. *Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk*, 2, 9–14 [in Ukrainian].